

EVALUATIE TRAJECTAANPAK EN INGANGSTOETS

mw. ir. H.C. Klavers / Y. Graafsma

BESPREEKSTUK (OORDEELVORMEND)

GEVRAAGD BESLUIT

1. Inhoudelijk beslispunt: Op basis van de uitgevoerde evaluatie de volgende aanbevelingen uit te voeren:
 - Het versterken van de samenhang tussen ingangstoets en trajectaanpak in de werkwijze van de ingangstoets en de communicatie over beide instrumenten.
 - Het vergroten van de bekendheid van de trajectaanpak door middel van een brede werksessie en het actief delen van ervaringen.
 - De ingangstoets te versterken door, waar nodig, ook specialisten op het gebied van omgeving en projectbeheersing in het expertteam op te nemen.
 - In 2022 opnieuw de balans op te maken en daarvoor de begeleidingsgroep in stand te houden.
2. Procedureel beslispunt:
 - Kennis te nemen van de eerste resultaten van de evaluatie van de trajectaanpak en ingangstoets en instemmen met de aanbevelingen.

DE KERN VAN HET ADVIES

Probeer dit in maximaal 5 zinnen te formuleren:

- a. Aanleiding: De handreiking trajectaanpak is in 2018 vastgesteld. Bij de vaststelling was aangegeven dat de handreiking na 2 jaar geëvalueerd zou worden. De ingangstoets is 12 juni 2019 vastgesteld. Er is destijds aangegeven dat er ruim een jaar ervaring wordt opgedaan met het instrument van de ingangstoets om goed inzicht te krijgen in een efficiënt proces, de kosten en de opbrengsten. In februari 2021 heeft de WWK ingestemd met het uitvoeren van een eerste inventariserende fase. Deze heeft in de maanden april – augustus plaats gevonden. Vervolgstep is de inhoudelijke evaluatie van de ingangstoets in samenhang met de Handreiking Trajectaanpak.
- b. Belang: De trajectaanpak en ingangstoets zijn instrumenten om de vertaling te maken van veiligheidsopgave vanuit de wettelijke beoordeling naar een stabiele projectscope voor het HWBP project. Een goede werkwijze van beide instrumenten draagt bij aan stabiel HWBP programma.
- c. Context: De trajectaanpak is een (niet-verplichte) fase die behoort tot de verantwoordelijkheid van de beheerder. De ingangstoets is een (verplichte) stap voor de definitieve opname op het programma, en wordt gefaciliteerd door het programmabureau HWBP. Trajectaanpak ziet toe op het traject, ingangstoets op het project. Omdat de instrumenten zowel inhoudelijk als procesmatig een nauwe relatie kennen is de evaluatie in samenhang uitgevoerd.

ARGUMENTEN (bij Bestuur en Ledenvergadering) en/of OVERWEGINGEN (bij Commissies en Werkgroepen)

Waarom moet de beslisser 'ja' zeggen tegen jouw beslispunten?

1.1 Met het versterken van de samenhang van trajectaanpak en ingangstoets ontstaat een goede samenhang in de keten van beoordelen naar versterken.

De evaluatie wijst uit dat, in die gevallen waar deze uitgevoerd is, de trajectaanpak deze meerwaarde oplevert en een goede basis vormt voor het kunnen doorlopen van de ingangstoets. Met de trajectaanpak ontstaat een beeld van samenhang tussen de veiligheidsopgave en de opgaven van andere partijen. Op basis van dat beeld wordt het traject ingedeeld in één of meerdere projecten. Ook de opgave van anderen kan een belangrijke factor zijn in de prioritering of indeling van een traject naar projecten. De trajectaanpak vormt vervolgens een goede input voor de ingangstoets.

De meest optimale vormen zijn dat de ingangstoets volgt op de trajectaanpak of parallel uitgevoerd wordt aan de trajectaanpak. Bij de laatste vorm wordt dan een eerste werkatelier van de ingangstoets gedaan en n.a.v. de afronding van de trajectaanpak volgt het tweede werkatelier van de ingangstoets. Deze vormen geven goede resultaten bij de ingangstoets. De ingangstoets vindt ook plaats zonder trajectaanpak (of zelfs voorafgaand aan een trajectaanpak). Deze resultaten zijn ook acceptabel, echter dit verdient niet de voorkeur omdat dan een deel van de benodigde informatie op andere wijze verkregen moet worden. Als een waterschap de trajectaanpak conform de Handreiking Trajectaanpak (Unie van Waterschappen) volgt, is alle benodigde inhoudelijke informatie aanwezig om de ingangstoets optimaal te doorlopen. Dit verdient daarom de voorkeur. Deze elementen zijn echter ook op andere wijze (zonder trajectaanpak) te verkrijgen.

1.2 Er zijn nog relatief weinig trajectaanpakken uitgevoerd en de evaluatie heeft uitgewezen dat er bij beheerders nog veel onbekendheid is.

Waterschappen maken om uiteenlopende redenen de keuze om wel of niet een trajectaanpak uit te voeren. Soms speelt de onbekendheid van de handreiking een rol, in andere gevallen speelt een rol dat het doel van de trajectaanpak al op een andere wijze en in een ander proces -geheel of gedeeltelijk- ingevuld is. Verder zijn er grote verschillen in vorm, abstractieniveau en moment waarop de trajectaanpak uitgevoerd wordt. Het vergroten van de bekendheid en het delen van voorbeelden kan beheerders helpen bij het maken van keuzes over het wel of niet uitvoeren van een trajectaanpak en de vorm en het abstractieniveau ervan. Aanbevolen wordt daarom om in te zetten op het vergroten van de bekendheid van het instrument trajectaanpak, bijvoorbeeld door het organiseren van een brede werksessie en het actief delen van ervaringen.

1.3 De ingangstoets is inmiddels een goed ingebed instrument en er is voldoende ervaring opgedaan. Met het versterken van de expertteams met de specialismen omgeving en projectbeheersing wordt ook naar andere elementen gekeken die de scope en de stabiliteit van een project kunnen beïnvloeden.

Er zijn 7 ingangstoetsen volledig uitgevoerd en is voldoende ervaring opgedaan en inzicht in meerwaarde en kosten en baten om over te gaan tot vaststelling van een definitief werkproces.

De werkateliers bestaan uit deelnemers van het betreffende waterschap en experts. De scopebepaling heeft tijdens enkele van de eerste toetsen nadruk op een technische insteek. Sinds 2021 worden omgevingsexperts en experts projectbeheersing steeds vaker aangehaakt bij de expertteams. Deze lijn wordt voortgezet. De vertegenwoordiging bij het werkatelier vanuit de waterschappen wordt bepaald door de waterschappen. Het waterschap krijgt verder de ruimte om reactie op het advies te geven.

De vorm en het proces van de ingangstoets zijn duidelijk, alhoewel er wel verschillen in accenten zijn per ingangstoets. Dit is te verklaren door (het tijdstip van) de gevolgde trajectaanpak of het ontbreken daarvan. Bij de scopebepaling heeft tijdens enkele van de eerste toetsen de nadruk gelegen op een technische insteek. De uitkomst van de ingangstoets is een advies van het expertteam over de stabiliteit van de scope, de beïnvloedende factoren en hoe hier grip op te krijgen. Tijdens de ingangstoets is gekeken naar uitgangspunten, scope en risico's project m.b.t. thema's (veiligheidsopgave, omgevingsaspecten, uitgangspunten vanuit beleid en beheer, raming, planning en onzekerheden). Ook worden eventueel aanvullende activiteiten geadviseerd, zoals het doen van een voorverkenning of het uitvoeren van enkele onderzoeksvragen voorafgaand aan de verkenningsfase. In een enkel geval wordt een nieuw werkatelier op een later tijdstip, voorafgaand aan de verkenningsfase geadviseerd.

1.4 Er is nog weinig ervaring met de trajectaanpak en de combinatie van trajectaanpak en ingangstoets, daarom is het van belang de ontwikkelingen en ervaringen te blijven volgen.

Aangezien er nog relatief weinig ervaring is opgedaan met vooral de trajectaanpak lijkt het goed om over een jaar opnieuw de balans op te maken. Daarin kan opnieuw bekeken worden welke acties zinvol zijn om trajectaanpak en ingangstoets te verbeteren en de samenhang te versterken.

BESTUURLIJKE AANDACHTSPUNTEN/ ANDERE PARTIJEN:



1.1 Aanbevolen wordt om het facultatieve karakter van de trajectaanpak te behouden

Een van de vraagpunten vanuit de evaluatie was of, ook vanwege het verplichte ingangstoets ook de trajectaanpak een verplicht karakter zou moeten krijgen. De begeleidingsgroep ziet hier geen aanleiding voor: de keuze en verantwoordelijkheid voor het al dan niet uitvoeren ervan blijft bij de beheerder. Via de ingangstoets wordt wel gestuurd om die elementen die nodig zijn voor het goed kunnen uitvoeren van een ingangstoets. Daarbij heeft een trajectaanpak meerwaarde maar de elementen kunnen ook op andere wijze verkregen worden.

BESPROKEN IN

Begeleidingsgroep evaluatie trajectaanpak en ingangstoets.

De WWK heeft aangegeven akkoord te zijn met het stuk, maar wel met de nadruk dat het een facultatieve aanpak is en moet blijven.

VERVOLG

De begeleidingsgroep blijft actief en pakt de acties, zoals deze in de bijlage benoemd zijn, in samenwerking met het HWBP programmabureau op. Onderdeel hiervan is het organiseren van een brede werksessie om gericht op het actief delen en bespreken van ervaringen en mogelijke verbeterpunten.

ACHTERGRONDINFORMATIE

Zie bijlage CWK 21-49b.